

W roku 2021 patronką województwa kujawsko-pomorskiego jest Wanda Błęńska, lekarka, w której życiorysie pojawiają się związki z Toruniem.

Koncert pieśni patriotycznych, jaki odbył się w dniu 11 listopada 2021 r. w Auli Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, poświęcony został pamięci tej wspaniałej lekarki, osoby o wielkim sercu. Wydarzenie rozpoczęło się od wykładu "Dokta" - biografia Wandy Błęńskiej przygotowanego i poprowadzonego przez dr Agnieszkę Laddach.

Wanda Błęńska urodziła się 30 października 1911 roku w Poznaniu w rodzinie nauczycielskiej Teofila Błęńskiego i matki z domu Brunsz. W roku 1920 ojciec przeniesiony został do pracy w szkolnictwie toruńskim. Początkowo pełnił funkcję wizytatora, a później powołany został do Komisji Edukacji Narodowej w Kuratorium Oświaty w Toruniu. Świadectwo dojrzałości otrzymała 20.06.1928 r. w Miejskim Gimnazjum Żeńskim przy ul. Wielkie Garbary. W czasie od 1928 - 1934 studiowała na Wydziale Lekarskim UP, gdzie uzyskała dyplom z tytułem dr w. lek. Przez rok odbywała praktykę w Szpitalu Miejskim przy ul. Przedzamcze 10. Pracę w zawodzie podjęła w filii Państwowego Zakładu Higieny przy ul. Słowackiego pod kierunkiem dr.

med. Mariana Wawrzyńskiego. Zakład wcześniej mieścił się przy ul. Wały 15. Była to jedna z sześciu filii wojewódzkich w kraju.

W czasie II wojny światowej kontynuowała pracę w Zakładzie, tyle tylko, że jako Polka zajmować mogła jedynie stanowisko laborantki. Pracując w Zakładzie Higieny związała się z działalnością konspiracyjną "Gryfa Pomorskiego". Zaprzysiężona w roku 1942 podjęła ścisłą współpracę z Janiną Bartkiewiczówną, bohaterską nauczycielką. Dr Błęńska współpracowała również ze znaną w Toruniu konspiratorką Joanną Trejderowską- Gajewską oraz lekarkami Zofią Kordylewską i Anną Dydyńską-Paszkowską. Przyjęła pseudonim "Szarotka". Pomagała w wyjazdach torunian do Generalnego Gubernatorstwa, wykazywała zakażenia dudem lub czerwonką. Kiedy lista komendantów "Gryfa Pomorskiego" wpadła w ręce Gestapo 20.06.1944 r., dr Błęńska została aresztowana. Z aresztu gdańskiego wykupiła ją organizacja i mogła wrócić do Torunia. Mimo braku tzw. glejtu zatrudnił ją ponownie dr Wilhelm Geiger. Zakład przeniesiony został do budynku Ubezpieczalni Społecznej przy ul. Uniwersyteckiej 17 i funkcjonował pod nazwą Deutsches Medizinal Untersuchungs Amt. Brat Roman Błęński osadzony został w oflagu II C Woldenberg, a siostra wysiedlona w okolice Jasła.

Po wkroczeniu AC do Torunia przeniosła się do PZH w Gdańsku- Wrzeszczu, gdzie prowadziła dział bakteriologii i serologii. Wykładała również w szkole pielęgniarstwa. Chcąc odszukać brata, wyjechała do Hannoveru. Podjęła pracę w Szpitalu UNRR-a zorganizowanym przez zespół medyczny od gen. Stanisława Maczka. Aktywnie działała w Pomocniczej Służbie Kobiet (Pestki). W Hamburgu odbyła 5-tygodniowy kurs medycyny tropikalnej. W roku 1947 wraz z jednostką przeniesiona została do Wielkiej Brytanii. Tamże w stopniu ppor. ukończyła kolejny 9. miesięczny kurs medycyny i higieny tropikalnej.

Rozpoczęła pracę w szpitalu podległym gen. Władysławowi Andersowi, gdzie prowadziła laboratorium. Po demobilizacji zatrudniła się w szpitalu w Essex na stanowisku asystenta. Po kilku miesiącach pracy, sponsorowana przez królową angielską, skierowana została do Ugandy, gdzie zastała szpital dla trędowatych w budowie.

Kiedy rząd Ugandy nagle zawiesił środki na kontynuowanie budowy, zdecydowała się przejść do leprozorium sióstr franciszek, gdzie w rezultacie pracowała 43 lata. Po jakimś czasie do pracy pozyskała dawną towarzyszkę z działalności konspiracyjnej Janinę Bartkiewiczównę, która zajęła się rehabilitacją. Nawiązały kontakt z prof.

Wiktorem Degą. Pierwsze buty ortopedyczne dla chorych wykonywał zakład szewski w Toruniu, produkując je według wypracowanych wzorów. Już na miejscu powstały trudności z odpowiednim surowcem. Materiałem podstawowym przez długie lata były opony samochodowe.

Dr Błęńska poświęciła się leczeniu osób zarażonych trądem. Stosowała nowoczesną metodą z użyciem preparatów sulfonamidowych. Współpracowała z instytutami w Mülchul w Anglii, Amsterdamie i Hamburgu.

Po opuszczeniu Ugandy, ze względu na osiągnięty wiek emerytalny, wielokrotnie zapraszana była na sympozja specjalistyczne w USA, Meksyku, Izraelu, Indii itp. Jak wspomina jej koleżanka szkolna Janina Trejderowska-Gajewska: *Idea pracy misyjnej ujawniła się już w czasach szkolnych, a kolejne etapy jej życia konsekwentnie przybliżały ją do praktycznej realizacji tego, rzecz można, powołania. Gdyby miała na nowo się urodzić, powtórzyłaby swą działalność misyjną w Afryce, chociaż może udałoby się uniknąć popełnionych wtedy błędów.*

Wyróżniona została dotąd następującymi odznaczeniami: "Bene merenti" od Papieża Jana Pawła II; "Pro Ecclesia et Pontifice" od Papieża Jana XXIII; Krzyżem Kawalerów Maltańskich; Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski z Gwiazdą od prezydenta Lecha Wałęsy; Doktoratem honorowym Akademii Medycznej w Poznaniu 1994; Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski nadanym przez Prezydenta Bronisława Komorowskiego (2011).

Na podst. opr. dr. Mariana Łysiaka

Na zdjęciu: spotkanie z Wandą Błęńską w Baju Pomorskim, 19.03.2013 r.

- [Go back](#)
- [Share on: X](#)
- [Share on: FB](#)
- [Print](#)
- [PDF](#)